

Sygn. akt II Ca 218/18

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jerzy Dydó

Sędziowie: SO Maciej Ejsmont

SO Aleksandra Żurawska

Protokolant Filip Łytko

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2018 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z wniosku W. D. (1), W. D. (2), K. D., A. D. i L. D.

przy udziale (...) Sp. z o.o. w Ś.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Świdnicy

z dnia 19 grudnia 2017 r. sygn. akt I Ns 1955/16

p o s t a n o w i a:

uchylić zaskarżone postanowienie.

(...)

Sygn. akt II Ca 218/18

UZASADNIENIE

Postanowieniem wstępnym z dnia 19 grudnia 2017 r. Sąd Rejonowy w Świdnicy w sprawie z wniosku W. D. (1), W. D. (2), K. D., L. D., A. D. przy udziale (...) sp. z o.o. w Ś. o ustanowienie służebności przesyłu oddalił wniosek uczestnika postępowania o zasiedzenie służebności gruntowej.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W. D. (1), W. D. (2), K. D., L. D. i A. D. są współwłaścicielami nieruchomości położonej w miejscowości P., oznaczonej jako działka nr (...), obręb P., dla której prowadzona jest księga wieczystą nr (...), o powierzchni (...)ha. Na działce posadowione zostały elementy infrastruktury przesyłowej uczestnika w postaci sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej wraz z drogą dojazdową do tych sieci o łącznej powierzchni (...) m⁽²⁾. Zarządzeniem Naczelnika Miasta i Powiatu w Ś. z dnia 17 grudnia 1974 r. utworzono jednobranżowe przedsiębiorstwo pod nazwą (...)w Ś.. W dniu 28 sierpnia 1976 roku Zakłady (...)/(...) przekazały na rzecz uczestnika sieć wodociągową i kanalizacyjną. Zarządzeniem nr(...)Wojewody

(...) z dnia 29 czerwca 1984 r. utworzono (...) w W. z siedzibą w Ś. poprzez połączenie przedsiębiorstw, w tym (...) z siedzibą w Ś.. Nowo utworzone przedsiębiorstwo przejęło aktywa i pasywa łączonych rejonowych przedsiębiorstw. Zarządzeniem nr (...) Wojewody (...) z dnia 18 lutego 1988 r. dokonano podziału (...)w W. z siedzibą w Ś., w wyniku którego utworzono m.in. (...) w Ś.. Zarządzeniem Prezydenta Miasta Ś. z dnia 10 grudnia 1991 roku dokonano podziału (...) w Ś., w wyniku którego wydzielono (...)w Ś. będące przedsiębiorstwem gminy miasta Ś.. Na mocy aktu notarialnego z dnia 31 października 1997 r. dokonano przekształcenia przedsiębiorstwa komunalnego (...)w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Uczestnik władając elementami infrastruktury przesyłowej uczestnika w postaci sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacyjnej wraz z drogą dojazdową do tych sieci był w złej wierze.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że wniosek o zasiedzenie służebności podlegał oddaleniu.

Stosownie do treści art. 292 k.c., służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio (art. 172 k.c. i dalsze). Definicja posiadacza służebności zawarta jest w art. 352 k.c. W myśl tego przepisu, kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności. Z dniem 3 sierpnia 2008 roku weszły w życie przepisy Kodeksu cywilnego o służebności przesyłu (art. 305¹ - art. 305⁴ k.c.), dodane przez ustawę z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731). Przepisami tymi wprowadzony został nowy, trzeci - obok służebności gruntowych i służebności osobistych - rodzaj służebności, zdefiniowany w art. 305¹ k.c. Z mocy art. 305⁴ k.c., do służebności przesyłu stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych, a więc m.in. art. 292 k.c. Służebność przesyłu, w przeciwieństwie do służebności gruntowej, nie została powiązana z nieruchomością władnącą. Ma ona na celu umożliwienie przedsiębiorcy właściwego korzystania z urządzeń, których jest właścicielem, a zatem, które wchodzi w skład jego przedsiębiorstwa (art. 55¹ k.c.). Ustanowienie służebności przesyłu następuje na rzecz przedsiębiorcy, a jej nabycie w drodze zasiedzenia następuje przez przedsiębiorcę, a nie na rzecz właściciela nieruchomości władnącej lub przez takiego właściciela. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości dopuszczalność nabycia w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu w art. 305¹ - 305 k.c.. Przesłankami zasiedzenia takiej służebności są: 1) posiadanie służebności, polegające na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia w zakresie odpowiadającym treści określonej służebności, 2) upływ oznaczonego w ustawie czasu.

Przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność. Władanie w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się zaś jako posiadanie zależne (art. 336 k.c.). W ocenie Sądu Rejonowego nie może budzić wątpliwości fakt, iż uczestnik jest posiadaczem służebności w powyższym rozumieniu, bowiem 28 sierpnia 1976 roku Zakłady (...)/(...) przekazały na rzecz uczestnika sieć wodociągową i kanalizacyjną. Drugą przesłanką nabycia służebności przesyłu w drodze zasiedzenia jest upływ czasu uzależniony od dobrej lub złej wiary. Dobra wiara oznacza stan psychiczny określonej osoby polegający na błędnym, ale usprawiedliwionym w danych okolicznościach mniemaniu o istnieniu jakiegoś prawa podmiotowego lub stosunku prawnego. Zła wiara natomiast to znajomość prawdziwego stanu rzeczy, odbiegającego od twierdzeń zainteresowanego, albo nieusprawiedliwiona niewiedza o tym stanie rzeczy. W dobrej wierze jest ten, kto władając rzeczą pozostaje w błędnym, ale usprawiedliwionym okolicznościami przeświadczeniu, że przysługuje mu prawo użytkowania, zastawu, najmu, dzierżawy lub inne prawo (choćby leasing), z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą. Objęcie w posiadanie służebności gruntowej, odpowiadającej obecnie służebności przesyłu, następuje najczęściej w chwili wejścia na cudzy grunt w celu budowy trwałego i widocznego urządzenia, co w przypadku nieruchomości objętej wnioskiem oznaczało wejście na grunt w celu budowy urządzeń kanalizacyjnych. Z poczynionych ustaleń faktycznych nie wynika, kiedy przedmiotowe urządzenia zostały posadowione na nieruchomości. Pewną jest wyłącznie data przekazania urządzeń na rzecz (...)z siedzibą w Ś., tj. 28 sierpnia 1976 roku. Niewątpliwie jednak nieruchomość, na której wybudowano urządzenia przesyłowe, aż do jej komunalizacji, była przedmiotem własności państwowej. Zdaniem Sądu I instancji, jest to

istotne z dwóch przyczyn. Pierwsza z nich wiąże się z treścią art. 7 w związku z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 14 lipca 1961 roku o gospodarce terenami w miastach i osiedlach (Dz.U. Nr 32, poz. 159 ze zm.) według którego, od dnia 21 lipca 1961 roku nie można było nabyć w drodze zasiedzenia własności terenu państwowego położonego w granicach miast i osiedli oraz położonego poza tymi granicami, lecz włączonego do planu zagospodarowania przestrzennego miasta lub osiedla i przekazanego dla realizacji zadań jego gospodarki. Od dnia wejścia w życie kodeksu cywilnego (1 stycznia 1965 roku), stosownie do art. 177 tego kodeksu, przepisy o nabywaniu własności nieruchomości przez zasiedzenie nie miały zastosowania do nieruchomości będącej przedmiotem własności państwowej. Ze względu na odpowiednie stosowanie przepisów o nabywaniu przez zasiedzenie własności nieruchomości, do nabywania w drodze zasiedzenia służebności gruntowej (art. 292 zdanie drugie k.c.), w piśmiennictwie jak i orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że wyłączone było nabycie przez zasiedzenie służebności obciążającej nieruchomość stanowiącą przedmiot własności państwowej. Jeżeli posiadanie prowadzące do zasiedzenia rozpoczęło się w czasie, gdy nieruchomość była przedmiotem własności państwowej i trwało, bieg zasiedzenia rozpoczynał się z chwilą, w której Skarb Państwa przestał być właścicielem nieruchomości.

Druga istotna okoliczność wykluczająca możliwość uwzględnienia do biegu zasiedzenia służebności gruntowej okresu eksploatacji urządzeń infrastruktury wodno-kanalizacyjnej położonych na nieruchomości należącej do Skarbu Państwa wiąże się z faktem, że (...) w Ś. było przedsiębiorstwem państwowym. Podmioty te były wprawdzie odrębnymi od Skarbu Państwa osobami prawnymi, jednak w orzecznictwie Sądu Najwyższego trafnie wskazuje się, że obowiązujący do 31 stycznia 1989 roku art. 128 k.c. w pierwotnym brzmieniu wyrażał zasadę jednolitego funduszu własności państwowej, w myśl której, zgodnie z poglądem dominującym w praktyce, państwowe osoby prawne nie miały żadnych praw podmiotowych do zarządzanego przez nie mienia, które mogłyby przeciwstawiać państwu. Zasadę jednolitego funduszu własności państwowej rozumianą w powyższy sposób odnoszono także do posiadania, przyjmując, że w wyniku jej obowiązywania Skarb Państwa był nie tylko właścicielem, ale i posiadaczem rzeczy znajdujących się w zarządzie państwowych osób prawnych. Uchylenie art. 128 k.c. w pierwotnym brzmieniu w dniu 1 lutego 1989 roku nie spowodowało "uwłaszczenia" z tym dniem państwowych osób prawnych, co do składników mienia państwowego znajdujących się w ich zarządzie. "Uwłaszczenie" takie nastąpiło dopiero z dniem 5 grudnia 1990 roku na podstawie art. 2 ust. 1 i 2 u.zm.g.g.. Dopóki zatem wspomniane "uwłaszczenie" nie nastąpiło, państwowe osoby prawne nie miały samodzielnych praw do składników mienia państwowego, którym dotychczas zarządzały; nadal wykonywały w tym zakresie jedynie uprawnienia Skarbu Państwa.

W przedmiotowej sprawie do zmiany właściciela (...)w Ś. doszło wcześniej, bo z dniem 27 maja 1990 roku. Stało się to z mocy art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 roku Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz. 191 ze zm. dalej jako p.wp.u.s.t.), do którego odsyłał art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (jedn. tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 594 ze zm.). W ten sposób jako nowy właściciel - Gmina wstąpiła w sytuację prawną Skarbu Państwa a z mocy art. 5 ust. 1 pkt 2 up.wp.u.s.t. mieniem Gminy stało się mienie (...) które zachowując osobowość prawną stało się z mocy art. 8 ust. 1 p.wp.u.s.t. przedsiębiorstwem komunalnym. Żadna ze stron nie wykazała czyją własnością była przedmiotowa nieruchomość przed jej nabyciem przez wnioskodawców. Niezależnie jednak czy stanowiła ona własność Skarbu Państwa czy też stanowiła mienie przedsiębiorstwa państwowego Zakłady (...) to należy stwierdzić, że do dnia 27 maja 1990 roku zarówno urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne jak i działka na której były położone stanowiły własność Skarbu Państwa, zatem zasiedzenie służebności przesyłu nie było w ogóle możliwe. W konsekwencji do niniejszej sprawy nie można zastosować skrócenia okresu potrzebnego do zasiedzenia o czas, w którym nieruchomość była własnością państwową, lecz nie więcej niż o połowę, zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2006 r., sygn. akt III CZP 100/05. W ocenie Sądu bezspornym jest fakt, że mamy do czynienia z nabyciem w złej wierze. Przy założeniu, że bieg terminu rozpoczął się dnia 27 maja 1990 roku, a okres niezbędny do zasiedzenia wynosi 30 lat, to upłynąłby w dniu 27 maja 2027 roku, gdyby nie to, że z chwilą złożenia wniosku w niniejszej sprawie doszło do skutecznego przerwania biegu zasiedzenia.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł uczestnik postępowania. Zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest:

1. art. 176 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i brak zaliczenia do okresu zasiedzenia lat sprzed 1989 roku, czego skutkiem było błędne uznanie, że nie minął jeszcze okres do tego, by służebność przesyłu zlokalizowana na nieruchomości wnioskodawców mogła ulec zasiedzeniu;

2. art. 172 k.c. przez przyjęcie, że okresu władania nieruchomością przez Skarb Państwa, na której zlokalizowane są urządzenia przesyłowe nie można zaliczyć do posiadania stanowiącego przesłankę zasiedzenia;

3. art. 10 ustawy z 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny poprzez jego niezastosowanie, co w konsekwencji doprowadziło do tego, że okres od 1976 r. do 1989 r. nie miał znaczenia w liczeniu okresu zasiedzenia.

Apelant zarzucił też naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak odniesienia się w uzasadnieniu do tego, dlaczego okres przypadający przed 1989 rokiem nie jest liczony do okresu zasiedzenia, przez co został pozbawiony możliwości obrony swego stanowiska w sprawie

Powołując się na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości, zniesienia postępowania przed Sądem Rejonowym w całości, przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego postanowienia i uznanie, że doszło do zasiedzenia służebności przesyłu na rzecz uczestnika postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

zaskarżone postanowienie podlega uchyleniu, choć z przyczyn innych niż przywołane w apelacji.

Sąd I inst. przeprowadził w sposób prawidłowy postępowanie dowodowe, w oparciu o jego wyniki dokonał właściwego ustalenia stanu faktycznego. Z tej przyczyny ustalenia faktyczne Sądu I instancji, z przedstawionymi niżej uzupełnieniami, Sąd Okręgowy przyjmuje za własne. W związku z tym nie zachodzi potrzeba ich powtarzania. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2001 r., V CKN 348/00, LEX nr 52761, Prok.i Pr. 2002/6/40).

Sąd Okręgowy ustalił nadto następujący stan faktyczny:

Działka nr (...), obręb P., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...), stanowiła do dnia 17 grudnia 1996 r. własność Skarbu Państwa.

Pozostawała początkowo w zarządzie przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą (...)w Ś.. Zarządzeniem Wojewody (...) z dnia 30 maja 1994 r. wskazane wyżej przedsiębiorstwo zostało zlikwidowane z dniem 31 maja 1994 r. Likwidacja tego przedsiębiorstwa nastąpiła w celu przekazania jego majątku i zobowiązań (...)

Dowód: zarządzenie Wojewody (...) z dnia 30 maja 1994 r.

protokół zdawczo – odbiorczy - oba dokumenty w księdze wieczystej (...)

Na wskazanej wyżej działce posadowione są instalacja kanalizacyjna z lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku oraz instalacja wodociągowa z lat osiemdziesiątych dwudziestego wieku. Instalacje tych urządzeń są widoczne.

Dowód: zeznania świadka A. P. k(...)

protokół oględzin k. (...)

dokumentacja zdjęciowa k. (...)

Umową z dnia 17 grudnia 1996 r. Skarb Państwa – (...) sprzedała na rzecz W. D. (1) i W. D. (2) nieruchomość bez zabudowań, w postaci działki nr (...), położoną w P., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...).

Dowód: umowa sprzedaży z dnia 17 grudnia 1996 r. w księdze wieczystej (...).

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Na wstępie rozważań podkreślić należy, że posiadanie służebności przesyłu prowadzące do zasiedzenia tego ograniczonego prawa rzeczowego ma charakter posiadania zależnego w rozumieniu art. 336 k.c. Jego istotą jest faktyczne korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności (art. 352 § 1 k.c.). Objęcie w posiadanie służebności gruntowej, odpowiadającej obecnie służebności przesyłu, następuje najczęściej w chwili wejścia na cudzy grunt w celu budowy trwałego i widocznego urządzenia, co w przypadku nieruchomości objętej wnioskiem oznaczało wejście na grunt w celu budowy urządzeń kanalizacyjnych (vide: uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2011 r., III CZP 10/11, LEX nr 862939). Na działce stanowiącej obecnie własność wnioskodawców posadowione zostały instalacje kanalizacyjne i wodociągowa, z których korzysta obecnie spółka, będąca uczestnikiem postępowania. Wybudowanie tych instalacji nastąpiło odpowiednio w siedemdziesiątych i osiemdziesiątych latach ubiegłego wieku. Okoliczność tę ustalono w oparciu o zeznania A. P.. Instalacje tych urządzeń są widoczne i mają charakter trwały, co było między uczestnikami postępowania bezsporne i wynika też jednoznacznie z protokołu oględzin nieruchomości z dnia 20 listopada 2017 r. oraz materiału zdjęciowego na k. (...). Niewątpliwie zatem uczestnik postępowania korzysta z nieruchomości wnioskodawców w zakresie objętym służebnością przesyłu. Istotną jest odpowiedź na pytanie od jakiej daty istnieje ta sytuacja. Należy mieć na uwadze, że działka gruntu, na której znajdują się urządzenia przesyłowe uczestnika stanowiła w chwili ich wybudowania własność państwową. Z analizy księgi wieczystej (...) wynika, że nieruchomość nią objęta nigdy nie stanowiła – wbrew stanowisku Sądu Rejonowego - przedmiotu własności komunalnej. Nieruchomość ta pozostawała w zarządzie przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą (...)w Ś.. Zarządzeniem Wojewody (...) z dnia 30 maja 1994 r. wskazane wyżej przedsiębiorstwo zostało zlikwidowane z dniem 31 maja 1994 r. w celu przekazania jego majątku i zobowiązań (...) To właśnie Skarb Państwa – (...)zawarł z W. D. (1) i W. D. (2) umowę sprzedaży przedmiotowej nieruchomości. Uwagi te mają istotne znaczenie albowiem od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, to jest od 1 stycznia 1965 r., zgodnie z art. 177 k.c., przepisy o nabywaniu własności nieruchomości przez zasiedzenie nie miały zastosowania do nieruchomości będącej przedmiotem własności państwowej. Ze względu na odpowiednie stosowanie przepisów o nabywaniu przez zasiedzenie własności nieruchomości do nabywania w drodze zasiedzenia służebności gruntowej (art. 292 zdanie drugie k.c.), w piśmiennictwie jak i orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że wyłączone było nabycie przez zasiedzenie służebności obciążającej nieruchomość stanowiącą przedmiot własności państwowej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2002 r., II CKN 160/00 (nie publ.) Owa sytuacja prawna trwała do dnia 1 października 1990 r. Ten dzień nie może być jednak uznany za początek biegu zasiedzenia analizowanej służebności. Wynika to mianowicie z tego, że do biegu zasiedzenia nie można włączyć całości okresu eksploatacji urządzeń przesyłowych na nieruchomości Skarbu Państwa przez przedsiębiorstwo państwowe, jakim był poprzednik prawny uczestnika postępowania. Przedsiębiorstwa te były osobami prawnymi, a więc podmiotami mającymi odrębny od Skarbu Państwa byt prawny. Jednak, jak trafnie wskazał i uzasadnił Sąd Rejonowy, z uwagi treść art. 128 k.c.

obowiązującego do 31 stycznia 1989 r., państwowe osoby prawne nie miały żadnych praw podmiotowych do zarządzanego przez nie mienia, które mogłyby przeciwstawiać państwu. Trafnie także Sąd Rejonowy, powołując się na orzecznictwo, przyjął iż uchylenie art. 128 k.c. nie spowodowało "uwłaszczenia" z dniem 1 lutego 1989 r. państwowych osób prawnych, co do składników mienia państwowego znajdujących się w ich zarządzie. Efekt ten nastąpił dopiero z dniem 5 grudnia 1990 r. na podstawie art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79, poz. 464). Dopóty zatem, dopóki wspomniane "uwłaszczenie" nie nastąpiło, państwowe osoby prawne nie miały samodzielnych praw do składników mienia państwowego, którym dotychczas zarządzały; nadal wykonywały w tym zakresie jedynie uprawnienia Skarbu Państwa (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2013 r. V CSK 440/12). Sąd Okręgowy podziela też stanowisko Sądu I instancji, że na gruncie tej sprawy bieg terminu zasiedzenia analizowanej służebności rozpoczął się w dniu 27 maja 1990 r. Związane to było z komunalizacją

(...) w Ś., która nastąpiła w oparciu o art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 roku Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz. 191 ze zm.)

Wniosek o ustanowienie służebności, przerywający bieg terminu zasiedzenia tego ograniczonego prawa rzeczowego wpłynął w dniu 3 grudnia 2016 (vide: data pieczęci pocztowej na kopercie zawierającej wniosek inicjujący postępowanie w niniejszej sprawie i załączniki do niego).

Zgodnie z art. 172 § 1 k.c., posiadacz nieruchomości niebędący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze. Po upływie lat trzydziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze (art. 172 § 1 k.c.) W tej sytuacji pierwszorzędного znaczenia nabrała okoliczność, czy uczestnik postępowania był posiadaczem służebności w dobrej, czy też w złej wierze. Podkreślić przy tym należy, że rozstrzygnięcie tego zagadnienia stanowi kwestię zastosowania prawa materialnego, Sąd bierze ją pod uwagę z urzędu i nie jest w tym, zakresie związany stanowiskami stron, czy uczestników postępowania. Uczestnik w toku postępowania utrzymywał, że był posiadaczem służebności w złej wierze, podobne stanowisko zajął też Sąd Rejonowy, czyniąc je podstawą swego rozstrzygnięcia. Sąd Okręgowy tego poglądu nie podziela, tym samym uznał, że Sąd I instancji naruszył prawo materialne, a to art. 176 § 1 k.c. Pojęcie dobrej i złej wiary nie zostało zdefiniowane na gruncie kodeksu cywilnego. Przyjąć należy, że w dobrej wierze pozostaje ten, kto żywi błędne, jednakże uzasadnione okolicznościami przekonanie o przysługiwaniu wykonywanego prawa. Sąd Okręgowy podziela poglądy wyrażone w orzecznictwie i doktrynie, iż dobrej wiary zasiadającego nie wyłącza wiedza o prawie własności nieruchomości przysługującym osobie trzeciej, a dobra wiara występuje wówczas, gdy ingerowanie w cudzą własność w zakresie odpowiadającym służebności rozpoczęło się w okolicznościach, które usprawiedliwiały przekonanie posiadacza, że nie narusza cudzego prawa (vide: postanowienie SN z dnia 9 stycznia 2014 r., V CSK 87/13, Legalis, postanowienie SN 7 maja 2014 r. II CSK 472/13, Legalis). Przedsiębiorstwo, będące uczestnikiem niniejszego postępowania, rozpoczęło posiadanie cudzej nieruchomości w zakresie służebności przesyłu, jak już wskazano w dniu 27 maja 1990 r. Tego dnia przedsiębiorstwo komunalne stało się właścicielem i przejęło majątek, który dotychczas pozostawał jedynie w jego zarządzie. Dotyczy to także instalacji, o jakich mowa wyżej. Istotne jest, że urządzenia te wybudowane zostały w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych dwudziestego wieku. Właścicielem nieruchomości, na której się one znajdują był Skarb Państwa, który był także właścicielem i posiadaczem tychże urządzeń. Nie zaistniała zatem sytuacja, w której doszło do ingerencji w cudze władztwo, poprzez posadowienie przywołanych wyżej instalacji na cudzej nieruchomości. Innymi słowy, wybudowanie tychże urządzeń było wyrazem decyzji właściciela o wybudowaniu instalacji na własnej nieruchomości. Okoliczności te wskazują, że nie doszło do obalenia domniemania dobrej wiary, statuowanego przez art. 7 k.c. Dwudziestoletni zatem okres liczony do nabycia w drodze zasiedzenia służebności upłynął, a wniosek wniesiony w dniu 3 grudnia 2016 r. nie przerwał biegu terminu zasiedzenia, które już nastąpiło (na podstawie art. 172 k.c. w zw. z art. 292 k.c.) w dniu 27 maja 2010 r.

W tej sytuacji zaskarżone orzeczenie podlegało uchyleniu na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

(...)